

دریچه

«انگل» برنده شش جایزه جامعه منتقدان فیلم آنلاین شد

● هنرآنلاین: برندگان بیست‌وسومین دوره جوایز سالانه جامعه منتقدان فیلم‌آنلاین (OFCS) در حالی بامداد سه‌شنبه به‌وقت ایران معرفی شدند که فیلم کره‌ای «انگل» به کارگردانی بونگ جون هو با دریافت شش جایزه ازجمله بهترین فیلم و در بهترین کارگردان بیشترین جوایز را به خود اختصاص داد.

«ما» و «۱۹۱۷» دیگر فیلم‌هایی بودند که بیش از یک جایزه دریافت کردند.

جامعه منتقدان فیلم‌آنلاین سال ۱۹۹۷ تشکیل شد. این جامعه شامل حدود ۳۰۰ منتقد سینما، روزنامه‌نگار، محقق و مورخ در سراسر دنیاست و در نوع خود یکی از قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین گروه‌هایی است که هر سال بهترین‌های دنیای سینما را انتخاب می‌کند.

«زیبایی آمریکایی»، «پیرمردها کشوری ندارند»، «قفسه درد»، «آرگو»، «۱۲ سال بردگی» و «مهابت» از برندگان جایزه بهترین فیلم به انتخاب OFCS در سال‌های اخیر هستند که درنهایت برنده جایزه اسکار بهترین فیلم هم شدند.

فهرست برندگان بیست‌وسومین دوره جوایز سالانه جامعه منتقدان فیلم‌آنلاین به شرح زیر است:

- بهترین فیلم:** «انگل» (Parasite) به کارگردانی بونگ جون هو
- بهترین کارگردان:** بونگ جون هو برای «انگل»
- بهترین بازیگر مرد:** آدام درایور برای «داستان ازدواج» (Marriage Story)
- بهترین بازیگر زن:** لوبیتا نئونگو برای «ما» (Us)

- بهترین بازیگر مرد مکمل:** برد پیت برای «روزِ روزگاری در هالیوود» (Once Upon a Time in Hollywood)
- بهترین بازیگر زن مکمل:** جنیفر لوبز برای «گوش‌برها» (Hustlers)
- بهترین فیلم‌نامه غیراقتباسی:** «انگل» نوشته بونگ جون هو و هان جین وون
- بهترین فیلم‌نامه اقتباسی:** «ایرلندی» نوشته استیون زیلیان
- بهترین تدوین:** «انگل»، جینمو یانگ
- بهترین موسیقی:** «ما»، مایکل آبلز
- بهترین فیلم بلند انیمیشن:** «داستان اسباب‌بازی ۴» (Toy Story 4) به کارگردانی جاش کولی
- بهترین فیلم غیرانگلیسی‌زبان:** «انگل» به کارگردانی بونگ جون هو
- بهترین فیلم اول:** اولیویا وایلد برای «درس‌خوان» (Booksmart)
- بهترین مستند:** «آپولو ۱۱» (The Apollo 11) به کارگردانی تاد داکلاس میلر
- جوایز دستاورد تکنیکی:** «به سوی ستاره‌ها» (Ad Astra) – بهترین جلوه‌های تصویری / «جان ویک: فصل ۳ – پارابلوم» (John Wick: Chapter 3 – Parabellum) – بهترین بدلکاری / «چاقوها بیرون» (Knives Out) – بهترین گروه بازیگری / «۱۹۱۷» – بهترین طراحی صحنه / «انگل».

هنر

گفت‌وگوی «شرق» با فریدون جیرانی

پشت سینمای اجتماعی امروز گفتمان نیست

علیرضا سبخت‌تنگی، شرق

درباره عشق، کوبی یکسان عمل نمی‌کنند و فکر

می‌کنم پایان فیلم عمق لازم را به فیلم داده است.

در فیلم «حرارت تن»، زن، مرد را ویران می‌کند و مرد متوجه می‌شود عشق زن قلابی بوده است. در «آشفته‌گی» نیز سعی کردم به این موضوع نزدیک شوم. عشق زن در «آشفته‌گی» مشخص است، اما دوست‌داشتش همراه با فریب‌کاری است.

● **با نظم شخصیت ارژنگ، تبلور یک عشق غریزی یا کور است و در واقع سمبل این موضوع است و آن سمبل در بردیا ادامه پیدا می‌کند.**
باین‌حال در باربد ادامه‌دار نمی‌شود و در واقع در باربد با یک انقطاع روبه‌رو هستیم.

نظرتان درست است و تحلیل خوبی کردید. در بردیا

با فریب‌کاری ادامه پیدا می‌کند. بردیا می‌داند که قرار است چه استفاده‌ای از زن بکند تا عاشقش شود، اما این موضوع درباره باربد فرق می‌کند. بالطبع در فیلم نمی‌توانستیم به نکات دیگری بپردازیم؛ چراکه تابع قوانینی در کشورمان هستیم و همین موضوع باعث می‌شود کمبودهایی در قصه ایجاد شود.

● **فکر می‌کنید این کمبودها چیست؟**
وقتی قصه‌ای را روایت می‌کنید که در آن ارتباط عاطفی توأم با مسائل جنسی

وجود دارد، نمی‌توانی برخی همان‌های آن را نشان ندهی و از کنارش بگذری و انتظار داشته باشی تماشاگر کاملاً آن را احساس کند. وقتی فیلم را مونتاژ کردم، فکر کردم شاید باید راه دیگری می‌رفتم که درعین‌حال که افواگردون زن را نشان می‌دادم، مسئله عشق خاصی که توأم با مسائل جنسی است، زیاد بروز نکند؛ چون به‌رحال باید به این بخش پرداخت؛ کاری که غربی‌ها انجام می‌دهند.

● **با نظم اشاره به آن مسئله فیلم با بازی درست مهناز افشار کاملاً درست تصویر می‌شود، اما چرا وسوسه شدید شخصیت‌های باربد و بردیا را مقداری خردتر کنید؟ چرا جلوی وسوسه خودتان را گرفتید و آنها را اسطوره‌ای ساختید؟**
آدم‌ها سرشار از لحظات زشتی و خوبی هستند؛ مثلاً باید همچنان یک بد مطلق است.

خط قصه‌ای که از ابتدا در ذهنم بود، شخصیت بردیا خیلی توضیح داده نمی‌شد. بردیا فقط لحظه ابتدای قصه بود و بعد از قصه خارج می‌شد و کم‌کم باربد متوجه می‌شد که بردیا چه آدم کثیفی بوده. البته قصه اولیه دو خواهر بود و لیلا حاتمیی هم قصه را خواند و دوست داشت که حضور داشته باشد. احساس کردم با قصه این دو خواهر پروانه ساخت گرفتن مشکل می‌شود. شاید اگر قصه دو خواهر بود، تمام ایده‌هایی که برای اجرایی‌کردن قصه بود، بهتر پیش می‌رفت.

● **ما در این قصه سه شخصیت داریم، یک فضای خالی، یک فضای تاریک و یک فیلم‌برداری کج. این تمهیداتی که برای ساخت فیلم اندیشیدید، قرار بود**

طبعاً در سینمای ما این‌طور نیست که فکر کنی همیشه می‌توانی هر طور دلت خواست، فیلم بسازی، من در دو فیلم توانستم فضای دیگری را تجربه کنم. نمی‌دانم آیا به سومین تجربه خواهد رسید؟ یا باید به ساخت ملودرام فکر کنم. همان‌طور که گفتم، متعقدم پشت سینمای اجتماعی امروز گفتمان نیست، برخلاف چیزی که در گذشته در سینمای‌مان می‌دیدیم. در گذشته در سینمای اجتماعی گفتمان چپ را داشتیم و همین موضوع به سینمای اجتماعی هویت داد. از همان فیلم‌ها ضدقهرمان‌های بسیاری بیرون آمد؛ هرچند که تحت تأثیر سینمای آمریکا بود. این نکته ظریفی است که گفتمان چپ در سینمای آمریکا ضدقهرمان بیرون آورد؛ درحالی‌که گفتمان چپ قهرمان ندارد؛ بلکه قهرمان جمعی دارد؛ اما در سینمای آمریکا از درون گفتمان چپ، بانوی و کلاید و این گروه خشن متولد شد. ضدقهرمان‌های جذابی که درعین‌حال که دزد بودند؛ اما می‌جنگیدند و آرمان داشتند و در آخر می‌مردند. در سینمای ایران هم تحت تأثیر این موضوع گفتمان چپ از دشل قهرمان بیرون آمد. سید، قیصر و ابی متولد شدند. ضدقهرمان هم محصول شرایط بد و نامطلوب است؛ چراکه قصد دارد شرایط را عوض کند؛ اما به نظر من درحال حاضر، پشت سینمای اجتماعی گفتمانی نیست؛ منهای چند فیلم‌سازی که فیلم می‌ساختند و می‌دانستند به دنبال چه چیزی هستند که یکی از آنها اصغر فرهادی است که مشخص‌ترین و روشن‌ترین فیلمش «فروشنده» است.

● **بحث خوبی را شروع کردید. فکر می‌کنم رفتن**

شما به سمت ساخت این نوع فیلم، اگرچه مسائل اجتماعی در آن حضور دارد؛ اما دغدغه مسائل اجتماعی را ندارد و ژانری است که در آن می‌توان اشاره‌های دیگری پیدا کرد؛ ازجمله اسطوره خیر و شر و عشق پیدا کرد. فکر می‌کنم آگاهانه از سینمای اجتماعی فاصله گرفتید، بیشتر به‌همین دلیل که در صحبت‌هایتان اشاره کردید. نبود گفتمان مشخص و اگر قرار باشد گفتمانی داشته باشد، سینمای رادیکالی شکل می‌گیرد و سینمای محافظه‌کاری نیست. به بیان دیگر قصد دارم بگویم سینمای اجتماعی ما حتی سینمای اصغر فرهادی که نام برده شد، سینمای محافظه‌کاری است. وقتی فیلم «گوزن‌ها» را می‌بینید، متوجه می‌شوید به لایه‌های دوم و سوم جامعه اشاره می‌کند و رویکردهای سیاسی و اجتماعی دارد؛ اما در سینمای اجتماعی اصغر فرهادی اشاره‌ای به لایه‌های دوم و سیاسی نمی‌شود.

گفتمان چپ روشن است. حرفش عدالت اجتماعی و دفاع از محرومان و فقر است. کسانی که براساس این گفتمان فیلم می‌سازند، می‌دانند به دنبال چه چیزی هستند. اما وقتی از مطرح‌کردن اندیشه چپ فرار می‌کنی نتیجه چیز دیگری می‌شود. «فروشنده» آرتور میلر نیز براساس اندیشه چپ نوشته شده اما در «فروشنده» اندیشه چپ کنار گذاشته شده تا همه چیز این‌طور تعبیر شود که به زندگی شخصی تجاوز شده است و باید از زوایه دیگری به موضوع نگریست.

● **زمانی که تفکری چپ را وارد سینما می‌کنید و می‌خواهید از آن برداشت‌های لیبرالی کنید، به بیان دیگر آن را تبدیل به مارکتینگ و کالا کنید.**
آسیب جدی‌تری به سینما می‌زنید. تا وقتی که بگویید گفتمان رایج را قبول ندارم و اگر بخواهم با سینمای اجتماعی روبه‌رو شوم، باید به مسائلی بپردازم که بتواند لایه‌های دوم و سوم را عیان کند. در نتیجه ژانری را انتخاب می‌کنم که در آن بتوانم راحت‌تر حرف خودم را بزنم. به بیان دیگر فیلم‌ساز با خودش فکر می‌کند سنگ زنگی را برندارم برای زدن، سنگی را برمی‌دارم برای زدن. از این منظر گریز از سینمای رالیستی در دو فیلم اخیر شما دیده می‌شود. در عین حال که پشتش ایده‌ای وجود دارد و آن ایده این است که خودتان را گرفتار موضوعاتی نکنید که نمی‌توانید پاسخ‌گو باشید. بله درست است.

● **در دو فیلم «خفه‌گی» و «آشفته‌گی» خواستید تا از زیر بار نقد اجتماعی فرار کنید اما در عین حال شاید مخاطب همدات‌پنداری بیشتری با فیلم برقرار کرده، به نسبت فیلم‌هایی که زیباشناسی فقر و فلاکت را تصویر می‌کنند.**
شاید مثال بارز آن فیلمی مثل متری شیش‌ونیم است.

اتفاقاً سعید روستایی نمونه خوبی برای بررسی سینمای اجتماعی است. در «متری شیش‌ونیم» نیمه اول قهرمان پلیس و نیمه دوم قهرمان یک قاجاچقی است. اگر قهرمان پلیس را براساس گفتمان چپ زمان سابق پیگیری می‌کردیم، باید با پایان دیگری مواجه می‌شدیم. اما الان فیلم دوباره است.

● **بله. به این معنی که قسمت اول فرار از رادیکال‌پسوند است و قسمت دوم محافظه‌کار می‌شود.**

کیمیایی می‌دانست که در «گوزن‌ها» قرار است چه بگوید. شخصیت سید در گوزن‌ها وقتی وارد قصه می‌شود تا انتهای قصه مسیرش طبیعی است. ابی در فیلم کند و مسیرش کاملاً روشن است. اتفاقاً پیچیده‌تر از شخصیت ابی اصلاً پیدا نمی‌کنید. اما در متری شیش‌ونیم نمی‌دانی باید قاجاچقی را دوست داشته باشی یا نه؟ اینجا نکاتی است که به نظر من از دل گفتمان‌ها بیرون می‌آید. امکان دارد فیلم‌ساز خوبی باشی، تکنیک بدانی و حس و حال را خوب بلد باشی اما گفتمان است که حرف اصلی را می‌زند.

● **فکر می‌کنید در حال حاضر در سینمای بدون تفکر و گفتمان به سر می‌بریم؟**

سینمای ما سینمای اعتراضی است. سینمای اعتراضی که شبیه یک‌جور سینمای اروپای شرقی سابق است.

● **به نظر می‌رسد در هجوم کم‌دی‌هایی که سینمای ایران را احاطه کرده و طبعاً تأثیراتش را در سلیقه مخاطب گذاشته، ساخت چنین فیلم‌هایی می‌تواند جریان متفاوت‌تری ایجاد کند و دست‌کم بسیاری از فیلم‌سازانی را که علاقه‌مند به ساختن فیلم در ژانر هستند، به تجربه‌های متفاوت‌تر ترغیب کند.**

به هر حال در ایران ژانر‌ساختن سخت است چراکه اساساً سینمای ایران ژانرپذیر نیست و از ابتدا هم ژانرپذیر نبوده. در این شرایط سخت است که سینمای ایران را قاعده‌مند کنی. چراکه هیچ کس قاعده ژانر را نمی‌داند. در این شرایط اگر قرار باشد در ژانر نور هم فیلم بسازی، طبعاً از ابتدا یک‌سری تماشاگر طبقه متوسط را از دست می‌دهی.

● **آقای جیرانی، شما بیشتر در جریان پیشینه ژانر در سینمای ایران هستید، چرا ساخت فیلمی در ژانر نوار برای شما مهم است؟**
من علاقه‌مند فیلم‌هایی در این ژانر هستم. مثلاً فیلم «پنجتنی همیشه دو بار زنگ می‌زند» چه نسخه دهه ۴۰ یا دهه ۷۰ به شدت فیلم‌های تأثیرگذاری هستند. یا فیلم «حرارت تن» در این ژانر بسیار درخشان است یا فیلم «غرامت مضاعف» ساخته بیللی وایلد که به نظر شاهکار است. اتفاقاً دیالوگ اول فیلم «آشفته‌گی» هم از «غرامت مضاعف» می‌آید. من به این فیلم‌ها علاقه‌مند هستم و از جمله فیلم‌های درخشان تاریخ سینما هستند. اما اینکه در کشور ما چقدر خریدار دارد داستان دیگری است.

ادامه در صفحه ۱۳

زیر آسمان فیروزه‌ای

جایزه دکتر مجتبابی در پله نهم

● مراسم اهدای جوایز نهمین دوره جایزه دکتر فتح‌الله مجتبابی با حضور اصحاب فرهنگ و اندیشه روز سه‌شنبه، ۲۴ دی، ساعت ۱۶:۳۰ در مرکز فرهنگی شهر کتاب، واقع در خیابان شهید بهشتی، خیابان شهید احمد قصیر (بخارست)، نبش کوچه سوم برگزار می‌شود. در این مراسم از میان ۴۰ رساله دکنرا در حوزه «زبان و ادبیات فارسی» و «ادیان و عرفان» که به دبیرخانه رسیده، رساله‌های برتر و تشویقی معرفی و از نویسندگان این پایان‌نامه‌ها تقدیر می‌شود. همچنین هیئت داوران گزارشی تحلیلی درباره رساله‌های دریافتی ارائه خواهند کرد و درباره ویژگی‌های رساله‌های برتر سخن می‌گویند. از علاقه‌مندان، استادان و دانشجویان رشته‌های زبان و ادبیات فارسی و ادیان و عرفان دعوت می‌شود در این مراسم حضور یابند.

شبی برای «محمدعلی نجفی» برگزار می‌شود

● در ادامه شب‌های یک کارگردان، کانون کارگردانان سینمای ایران، شب «محمدعلی نجفی» را برگزار می‌کنند. شب که به تجلیل از این کارگردان باسابقه اختصاص دارد، همراه با نمایش نسخه بازسازی‌شده فیلم «گزارش یک قتل»، یکشنبه، ۲۲ دی ۹۸ ساعت ۱۶ در سالن عباس کیارستمی بنیاد سینمایی فارابی، برگزار می‌شود. محمدعلی نجفی در ۱۳۴۴ در اصفهان به دنیا آمد. وی در دارالفنون تهران دیلم خود را اخذ کرد و دانش آموخته کارشناسی‌ارشد شهرسازی و معماری از دانشگاه ملی است. او فعالیت هنری خود را با کارگردانی نمایش «سربداران» در حسینیه ارشاد شروع و در ۱۳۵۶ مؤسسه آیت‌فلم را با همکاری انجمن اسلامی مهندسين تأسیس کرد. نخستین فعالیت هنری، سینمایی نجفی، کارگردانی فیلم «جنگ اطهر» است. وی این فیلم را در ۱۳۵۸ می‌سازد. از دیگر آثار او می‌توان از سریال‌های «سربداران»، «گزارش یک قتل»، «پرستار شب»، «زمین آسمانی»، «عشق طاهر»، «زاکرس» و «پرسه در شهر لاجوردی» نام برد.

اعلام فراخوان «نمایش‌های بازار» جشنواره جهانی فجر

● فراخوان بخش «نمایش‌های بازار» در سی‌وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر به‌منظور معرفی آثار ایرانی برای خریداران بین‌المللی اعلام شد. یکی از اهداف جشنواره جهانی فیلم فجر معرفی تولیدات یک‌ساله سینمای ایران به میهمانان، خریداران، مدیران جشنواره‌های جهانی و نمایندگان شرکت‌های پخش بین‌المللی حاضر در این رویداد است و به همین منظور امکان نمایش فیلم‌های تولید یک سال منتهی به برپایی جشنواره روی پرده بزرگ را در بخش «نمایش‌های بازار» فراهم آورده است. متقاضیان حضور در «نمایش‌های بازار» در بیست‌وسومین بازار بین‌المللی فیلم و برنامه‌های تلویزیونی ایران تا ۱۰ اسفند ۱۳۹۸ مهلت دارند تا با رجوع به وب‌سایت جشنواره جهانی فیلم فجر نسبت به ثبت اثر خود اقدام کنند. گفنتی است به روال هرساله، فیلم‌های ایرانی بخش‌های مختلف جشنواره جهانی فجر از میان آثار پذیرفته‌شده در بازار انتخاب خواهند شد. بر اساس مقررات «نمایش‌های بازار»، فیلم‌های ایرانی که قرار است در سالن‌های سینمایی بازار جشنواره جهانی فیلم فجر به نمایش گذاشته شوند، می‌بایست تولیدشده در سال ۱۳۹۸ باشند و تهیه‌کننده یا کارگردان آن ایرانی باشد. همچنین اخذ پروانه نمایش از اداره کل ارزشیابی و نظارت سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای این آثار الزامی است. بر اساس فراخوان، نسخه نمایش فیلم‌هایی که برای حضور در بخش نمایش‌های بازار سی‌وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر پذیرفته می‌شوند، می‌بایست با فرمت DCP و دارای زیرنویس صحیح انگلیسی باشد. با توجه به محدودیت تعداد نمایش، فیلم‌های موردنظر توسط مسئولان برگزارکننده جشنواره برای حداکثر دویار نمایش ویژه‌ر در بخش نمایش‌های بازار انتخاب خواهند شد. سی‌وهشتمین جشنواره جهانی فیلم فجر از ۲۸ فروردین تا ۵ اردیبهشت ۹۹ به دبیری محمدمهدی عسگرپور در تهران برگزار می‌شود.

نمایشگاه آثار محمد احصایی برگزار می‌شود

● نمایشگاه آثار محمد احصایی، هنرمند خوشنویس و نقاش، روز جمعه (۲۰ دی) در گالری بوم افتتاح می‌شود. نمایشگاه آثار احصایی که در عرصه نقاشیخط شهرت دارد، ساعت ۱۶ روز جمعه (۲۰ دی) در گالری بوم افتتاح می‌شود و تا ۱۶ اسفندماه نیز برقرار است. گالری بوم واقع‌شده در خیابان ولیعصر، بالاتر از نیایش، ارمغان غربی، پلاک ۱۱، هر روز به غیر از شنبه‌ها و یکشنبه‌ها از ساعت ۱۶ الی ۲۰ امکان بازدید دارد. محمد احصایی هشتمین سالگرد تولدش را در قزوین به دنیا آمد. او از هنرمندان معاصر ایران در زمینه‌های خوشنویسی، آفیک و نقاشی است که آثارش در حراج‌های داخلی و بین‌المللی با فروش خوبی همراه است. احصایی بیش از ۵۰ سال است که در حوزه خوشنویسی، نقاشی و گرافیک فعالیت می‌کند. او یکی از پایه‌گذاران هنر نقاشیخط است.